

Elnöki megnyitó

dr. Dank Viktor

Igen Tisztelt Ankét!

Engedjék meg, hogy háromnapos ankétunk megnyitása alkalmából rövid visszapillantást tegyek a közelmúltba. A Magyarhoni Földtani Társulat vezetősége 1970-ben indította el a gondolatot a megvalósulás útján, melynek eredményeként üledékes petrológiai szakmai továbbképző tanfolyamot szervezett. A MFT Alföldi Területi Szakosztályának és a Társulat Ifjúsági Bizottságának közreműködésével 1971. áprilisában Szegeden került megrendezésre az a tanfolyam, melynek célja az üledékes petrológiai, ezen belül különösen az anyagvizsgálati eredmények földtani értelmezése, az újabb ismeretek és főbb fejlődési irányok tömör áttekintő összefoglalása, tájékozódás és információ a szakterület művelői számára.

A nagyszerű tanfolyam eredményeként a hallgatók és később az 1971-ben 250 példányban megjelent kiadvány alapján az olvasók megismerkedhettek a közetszerkezettel, az üledékfácies, a szemcseeloszlás mikromineralógiai vizsgálatok kérdéseivel, a karbonátos üledékes kőzetek faciológiájával, az ülepedéssel, a szerves geokémiai vizsgálatok, az agyagásványok diagenezise, az üledékképződés, a mállás folyamatainak problematikájával.

A szakmai igény ezt követően továbbra is jelentkezett és Társulatunk ismét teret akart nyújtani a gondolatok kicserélésének az új mondanivalók közlésének.

Úgy gondolom, hogy az egy évvel ezelőtti szakmai továbbképzés jó segítséget adhatott mindazoknak, akik azon résztvettek, vagy anyagát tanulmányozták, hogy a mostani ankétunk magas színvonalú, koncepcionális szintézisbe tömörített előadásait jobban megérthessék, hasznosíthassák napi munkájukban.

Ankétunk címe is ezt a törekvést fejezi ki: „Gyakorlati eredmények bemutatása az üledékföldtan tárgyköréből”.

Ez alkalommal a MFT Déldunántúli Területi Szakosztálya és Ifjúsági Bizottsága rendezésében a pécsi Technika Háza adott otthont geotudományokat művelő szakembereink összejövételének. Fogadják érte a közreműködők Társulatunk valamennyi tagjának nevében tolmácsolt köszönetemet.

A lemeztektonika forradalmasította újra az új és váratlan-meglepető fordulatokhoz általában egyébként is vonzó földtudományi szakterületet. Az üledékképződéssel kapcsolatos összefüggéseinek nagy regionális programjához jól illeszkednek azok a feladat-megoldások és iránykijelölések, melyeket a korszerű rétegtan művelése megkíván. A fáciesek és szerkezetalakulás-viszonyok összefüggéseinek oknyomozó vizsgálata hazai szempontból különösen jelentős. Egyveretű medenceüledékeink megkülönböztető jegyei közül nagy segítséget adhatnak a transzgressziós rétegsorok jellemzőinek felismerése. Az átlag

szakember számára monoton-egyveretű agyagos kőzetek fáciesmeghatározása fontos lehetőség és kulcs az egyedi és általános jellegek elkülönítő vizsgálatánál. Egy nagy üledékgyűjtőnek és szállítónak, a Dunának és deltájának fejlődéstörténeti vázlatra nemcsak számos ország közös folyójaként tarthat számot az érdeklődésre, hanem kisebb társával a Tiszával együtt napjainkban produkált viselkedéséből levonható következtetéseink segíthetik a fosszilis folyóvízi üledékek felismerését, vizsgálatát. Ezek a kérdések a lehordási terület, az üledékalkotók származási helyeinek meghatározásával, a neogén fejlődéstörténet rekonstruálásával és az alföldi negyedkori összletek genetikai értékelésével juthatnak korszerű megvilágításba.

A karbonátos képződmények litológiai és üledékföldtani vizsgálata külön tudományágazat. Rendkívül fontosak azok a közettani, ásványtani, geokémiai módszerek együttes alkalmazásából lesűrhető tapasztalatok, melyekhez az üledékföldtan statisztikus értékelési módszerei kapcsolódnak és a legkorszerűbb számítógépes adatfeldolgozás eredményeibe torkollnak.

Nemzetközi rangot ad ankétunknak, hogy a kiváló román földtan képviselőinek a Keleti-Kárpátok paleogén flis képződményeivel, a Duna-delta fejlődéstörténetével foglalkozó előadásai és egy színes filmvetítés révén határainkon túli területek vizsgálati eredményeibe is betekintheztünk e tárgy körben.

Nagyon érdekesnek és tanulságosnak ígérkezik az a fúrómagokból álló gyűjteményes mintakiállítás, mely a dél-magyarországi érckutatások és szénhidrogénkutatások igen értékes maganyagának együttes megtekintését, összehasonlító elemzését teszi lehetővé, s melyek egyúttal az értekezésekben foglaltaknak ékes tárgyi bizonyítékai. Ilyen regionális nagy mélységű összehasonlító anyagkiállításra csak úgy kerülhetett sor, hogy az érc- és szénhidrogénipar vállalatai költséges kutatásaik anyagát széleskörű vizsgálatokon túl, tudományos kritikai elemzés és szintézis számára is rendelkezésre bocsájtották. Jó példa viszont arra is, hogy célszerű és gyümölcsöző a nagy anyagi ráfordításokkal megszerzett közvetlen információs anyagokat a specialisták rendelkezésére bocsájtani és a hasonló érdeklődési, valamint más vonalakon kapcsolódó szakemberek szabad, konvenció mentes fórumán megvitatni, a vizsgálati eredményeket bemutatni.

A tudomány életben világszerte általában, így Társulatunknál is jelentős szakmai differenciálódást figyelhattunk meg az elmúlt években. Ez a szétkülönülés a területi szakosztályokon kívül további 9 szakcsoport megalakulásához vezetett. Kétségtelen, hogy elmélyült részletes tudományos munka és beható érdemi szakmai viták a kisebb közösségekben lehetségesek, de szükséges a geo-szemlélet egységbe fogását célzóan egy bizonyos fajta integráció is. Általános vélemény, hogy a régi típusú szakülések nem feleltek meg a követelményeknek és az is egyöntetű kívánság, hogy a plenáris fórumon történő tájékoztatás is szükséges, akár területi centrumokban, akár központi rendezvény keretében. Az alkalmasabb működési formák közé sorolhatjuk a kollokviumokat, meghatározott tudományos témakörökből kerekasztal beszélgetéseket, rövid tanfolyamokat, egymás mellett működő területi szakosztályok összevont regionális-geológiai értékelését stb.

Mostani ankétunk is ötvözte ezeknek és általános jellegű kérdések mellett tájegységi, gyakorlati célzatú vizsgálódások eredményeinek ismertetésével, vélemények cseréjével biztos, hogy előbbre viszi az adott, a vizsgálódási körbe bevont üledékkomplexumok horizontális-vertikális irányú és szakági tanulmányozottságát egyaránt.

Az interdiszciplinális kutatások tárgyidőszaki eredményeinek gyors közzététele, szoros kapcsolat a gyakorlati élettel és rugalmas alkalmazkodás az életmegkövetelte helyzetekhez, a földtudományok korszerű fejlődési lehetőségének egyik alapvető követelménye.

Ezt valósítja most meg Társulatunk Déldunántúli Területi Szakosztálya és Ifjúsági Bizottsága, amikor megrendezte és megszervezte ezt az ankétot, annak ellenére, hogy eredeti 1972. évi munkatervében nem szerepelt.

A programból látható, hogy az elkövetkezendő ülészakok előadásai a kívánalmaknak megfelelően szakmailag magas színvonalúak, általános érdeklődésre számottartóak és népgazdasági szempontból időszerű és fontos témákat ölelnek fel és tárgyalnak.

Minden feltétele megvan tehát annak, hogy hasznos, eredményes információcsere, véleménycsere után valamennyi tagtársunk szakmai ismereteit bővítve, gazdagabban térhet vissza napi megszokott munkájához és az itt szerzett tapasztalatai egy még magasabb színvonalú további fejlődés lehetőségét hordozó újabb szakmai összejövetel szervezéséhez szolgálhassanak alapul.